

Célzottan a nők elleni erőszak, családon belüli erőszak áldozataival foglalkozó ellátás a településen nem folyik. Szociális szakellátási feladatokat ellátó intézmények legközelebb Békéscsaba, távolabbi településen: Gyulán található.

A tájékoztatás célja, hogy a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások elérhetőségéről, illetve kapacitásáról nyújtson információt. Nincs információ a krízishelyzetbe kerülő családok számáról, arról, hogy az igénybe vehető szolgáltatások kapacitása megfelel-e a szükségleteknek.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Tarhoson a nők társadalmi szerepvállalása és aktivitása érzékelhető a településen. A nők és férfiak között nincs megkülönböztetés. Az önkormányzati hivatal és a közoktatási intézmények is többségében női alkalmazottakat foglalkoztatnak.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

- A nőket érintő hátránykompenzáló programok folytatása szükséges – különös tekintettel a roma nőkre – foglalkoztatásba ágyazott képzése vagy a képzések utáni támogatott foglalkoztatása, a sikeres „Nő az esély” programok folytatása és kiegészítése digitális kompetencia fejlesztéssel.
- Kiegészítő szociális szolgáltatásokkal támogatott, minőségi át- és továbbképzések a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, köztük a nők és romák számára, az elsődleges munkaerőpiac valós igényeinek és a célcsoport szükségleteinek megfelelően a család és munka egyensúlyának megteremtése érdekében.
- Bérjellegű támogatások nyújtása vállalkozások számára, hátrányos helyzetű/nők/roma személyek elsődleges munkaerőpiaci elhelyezkedésének támogatása érdekében, az állami vállalatok és a magánszektor bevonásával.
- Életvezetési és családi élet problémakörével női önszerveződő csoportok létrejöttének támogatása, civil szervezetek bevonásával, pszichológiai megsegítés mellett

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nők munkavállalási esélyei	Növelni szükséges nők munkavállalási hajlandóságát, atipikus foglalkoztatási formák feltérképezése, népszerűsítése, szemléletformálás
Életvezetési és pénzügyi problémák	Családok életvezetési problémáinak kezelése - pénzügyi ismeretek bővítése, szociális tevékenységet ellátó civil szervezetek támogatása
Nők átképzési lehetőségei a munkaerő-piac	Képzési lehetőségek feltérképezése, igénybe

igényeinek megfelelően	vétele
Egyedülálló nők számára segítséget nyújtó intézkedések hiánya	Szünidei gyermekelhelyezés biztosítása
Prevenció a nők körében	Az igénybe vehető szolgáltatások összegyűjtése és tájékoztatás

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Egyre kevesebb gyermek születik, az idősök száma növekszik. Az utóbbi évek munkanélkülisége, közfoglalkoztatott viszony gyakorisága sok időskorú esetében kisnyugdíjat, minimális jövedelmet eredményezett. Ennek következményeként a megélhetés gondja jelen van életükben. Mindez maga után vonja az alacsony életszínvonalat, az életminőségük romlását. Az időskorra jellemző a szellemi és fizikai aktivitás csökkenése, önellátó képességük beszűkülése, a betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt gyakori a depresszió és a demencia kialakulása, a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

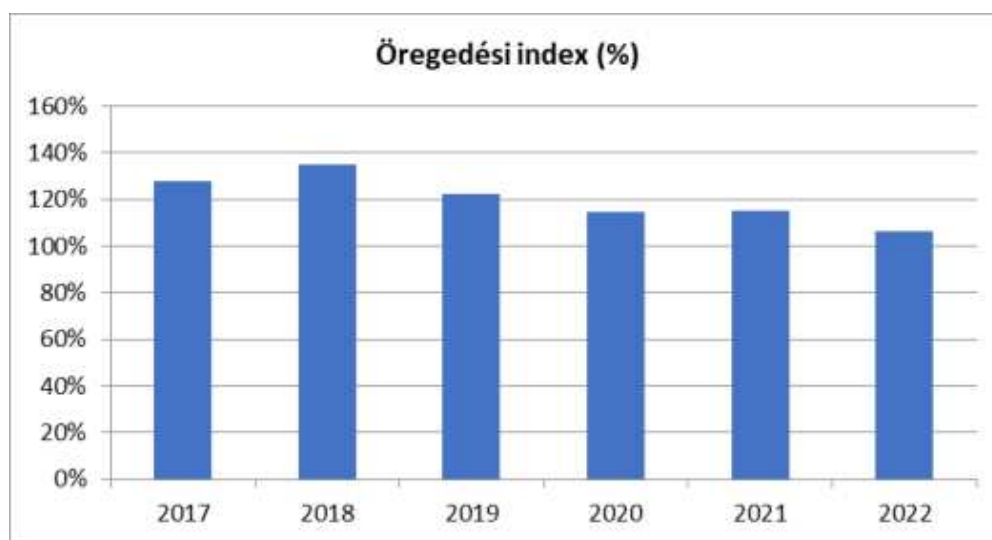
A modern társadalmakban általánosan javuló életminőség, ennek nyomán a várható élettartam növekedése, az egészségben és időskorban eltöltött évek kitolódása olyan társadalmi változások, amelyek a munkaerő-kereslet, a munkaformák jelentős megváltozását is jelentik. A szegénység szempontjából veszélyeztetett helyzetben vannak az idősök is, a család támogató környezete sok

egyén esetében hiányzik, az alacsony nyugdíjból a létfenntartás nehézségeivel küzd. Békés megye előregedő megyékhez tartozik. Ez erőteljes hatással van a szociális védelmi rendszerekre, nyomás alá helyezi a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát, és megnöveli az igényt a tartós időskori ápolás-gondozásra. Ez egyben új foglalkozások iránti igényeket gerjeszt. E folyamatok új lehetőségeket nyitnak, nyithatnak meg a társadalmi felzárkózás célcsoportjai előtt is – ezeket érdemes célzott intézkedésekkel támogatni.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	125	98	127,55%
2018	128	95	134,74%
2019	127	104	122,12%
2020	124	108	114,81%
2021	137	119	115,13%
2022	134	126	106,35%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	80	143	223
2018	75	144	219
2019	75	137	212
2020	75	130	205

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	0	0	45	83	0	18	0
2018	1	0	42	87	0	20	1
2019	2	0	41	85	0	17	1
2020	1	0	43	85	1	12	1
2021	1	0	47	85	0	8	1
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1
Forrás: TeIR, KSH Tstar							

2021	71	123	194
2022	n.a.	n.a.	-

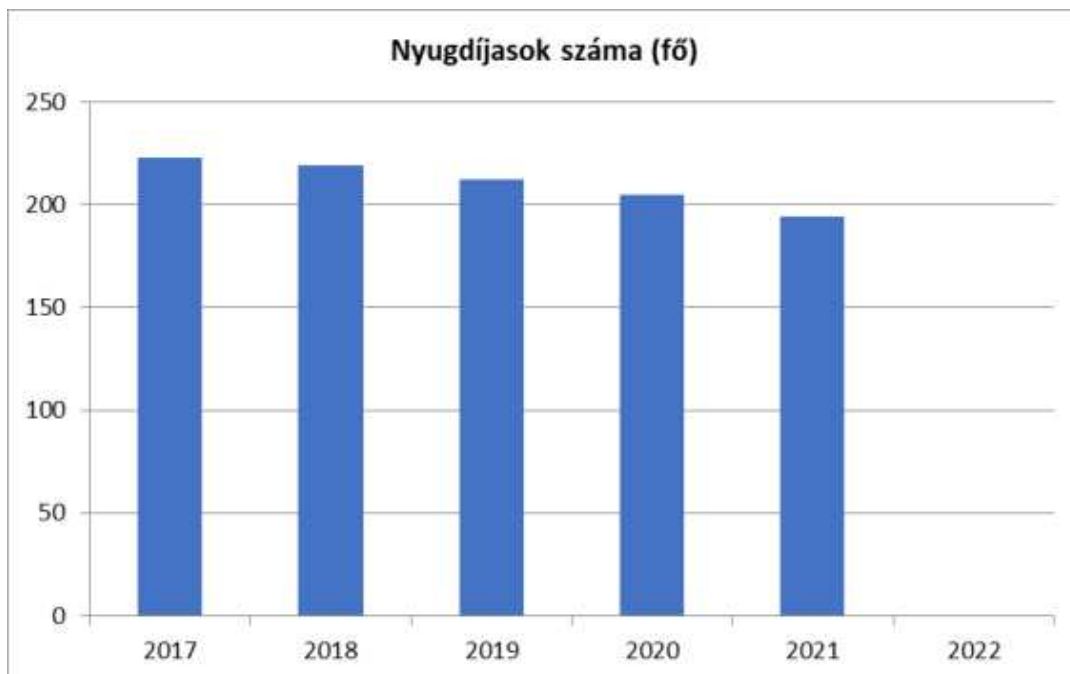
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Meg egyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	80	143	223
2018	75	144	219

2019	75	137	212
2020	75	130	205
2021	71	123	194
2022	n.a.	n.a.	-
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az idősek foglalkoztatására mindig hatással vannak az aktív korúakra vonatkozó munkaerő-piaci lehetőségek is, hiszen ha egy gazdaságban nagy a munkaerőigény, akkor az időseknek is jobb esélyei vannak arra, hogy a nyugdíjuk mellett dolgozzanak, míg ellenkező esetben a jövedelemszerzésnek ez az útja jelentősen beszűkül számukra.

Az idősödő munkavállalók munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőtlenségét főként a romló egészségi állapotból és a képzettségbeli hiányosságokból eredő problémákra vezetik vissza a munkaadók, amely problémák költségessé teszik az idősödő munkavállalók alkalmazását. Ugyanakkor a munkaadók keveset tesznek az idősödő munkavállalók képzettségi szintjének és egészségügyi állapotának javítása érdekében.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresőik száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	25	31	35	32	27	31
41-45 év (TS 042)	Fő	0	2	3	3	0	2

	%	0,00%	6,45%	8,57%	9,38%	0,00%	6,45%
46-50 év (TS 043)	Fő	4	3	2	3	1	4
	%	16,00%	9,68%	5,71%	9,38%	3,70%	12,90%
51-55 év (TS 044)	Fő	7	7	6	6	5	4
	%	28,00%	22,58%	17,14%	18,75%	18,52%	12,90%
56-60 év (TS 045)	Fő	2	4	7	3	5	7
	%	8,00%	12,90%	20,00%	9,38%	18,52%	22,58%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1	2	4	5	7	7
	%	4,00%	6,45%	11,43%	15,63%	25,93%	22,58%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az önkormányzat kötelező feladataként biztosítja a rászoruló, településen élő idősök számára a szociális alapszolgáltatásokat, továbbá a nem kötelező alapszolgáltatásokhoz való hozzájutást. 2023. évtől a 65 év felettiek a Gondosóra igénybevitelével kaphatnak segítséget. A Gondosóra program Magyarország Kormánya által elindított ingyenesen igénybe vehető, 65 év felett alanyi jogon hozzáférhető jóléti szolgáltatás, amelynek célja, hogy az idősök szükség esetén egyetlen gombnyomással jelezni tudják segítségkérési szándékukat.

A szolgáltatással segítik a generációk közötti szakadékok áthidalását, a törődésen keresztül a mélyebb emberi kapcsolatok kialakítását.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az idősödő munkavállalók munkavégzéssel kapcsolatos esélyegyenlőtlenségét főként romló egészségi állapotból és a képzettségbeli hiányosságokból eredő problémákra vezetik vissza.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az egészségügyi alapellátás legfontosabb pillére a háziorvosi ellátás, mely személyes, folyamatos jellegű és hosszú távú együttműködésen alapuló, praxisokra épülő egészségügyi szolgáltatást jelent.

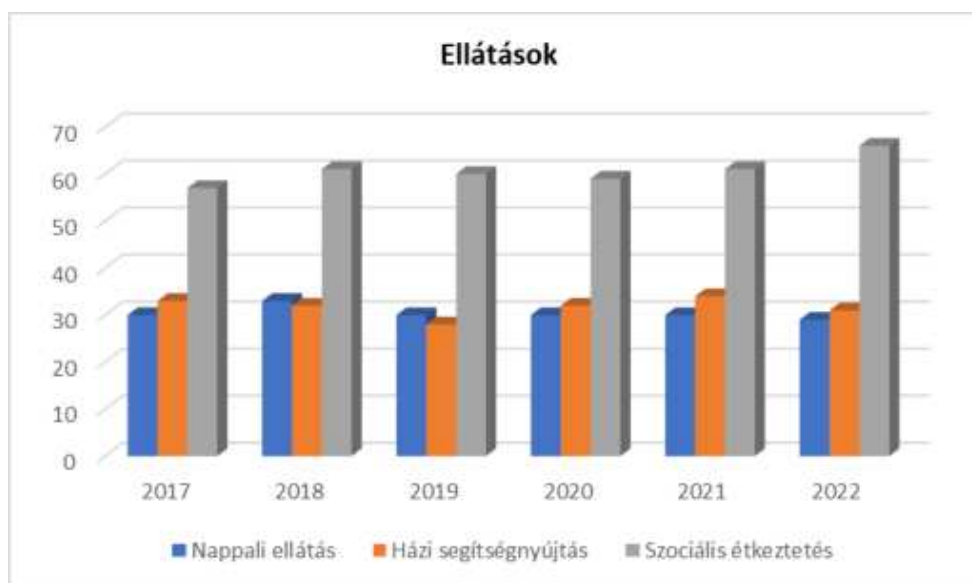
A szakellátások közül a leggyakrabban igénybe vett szolgáltatás a járóbetegszakrendelés, mely a mobilizálható betegek gyógyító-megelőző tevékenységét látja el beutalás vagy önkéntes igénybevitel alapján. A szakellátások elérése is nehézségekbe ütközik a kis lakosságszámú településekről, gyakran a közlekedési lehetőségek korlátozottsága miatt.

Az idős embereknek ezek az életkor előrehaladásából természetesen fakadó egészségügyi problémái különösen indokolják, hogy számukra kiemelten biztosított legyen az egészségügyi, ápoló-gondozó ellátásokhoz való hozzáférés. Az idősök szolgáltatásokhoz való hozzáférést, különösen a bottal, vagy más gyógyászati segédeszközökkel közlekedőket, nagymértékben befolyásolja az épített környezet akadálymentessége.

Tarhoson a TOP-4.2.1.-15-BS1-2016-00015 sikeres pályázatnak köszönhetően 40 milliós keretösszezből felújításra és korszerűsítésre került az Idősek Klubja, mely az idős célcsoport számára közösségi szintéerként szolgál, az igénybevevők aktivizálását és az elmagányosodás csökkentését célul tűzve.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	125	30	33	57
2018	128	33	32	61
2019	127	30	28	60
2020	124	30	32	59
2021	137	30	34	61
2022	134	29	31	66
Forrás: TeIR, KSH Tstar				

A személyes gondoskodást nyújtó, időseket érintő szociális ellátásokat az önkormányzat a kötelezően ellátandó feladatai között biztosítja. A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Az egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális vagy mentális támogatásra szorulóknak szívesen veszik az önkormányzat megkeresését és veszik igénybe a szolgáltatásokat saját otthonukban.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A településen Könyvtár, Községi Ház működik, a település kulturális életében az évente megrendezett Folklór Fesztivál kiemelkedő volt, melynek szerepét a Falunap rendezvény vette át. Az idősök részére a programlehetőségek nyomán a megfelelő számú ülőhelyek és a jó megközelíthetőség biztosítja a programokon való részvételt.

c) idősök informatikai jártassága;

Az idősebb korosztály digitális tudása, informatikai jártassága általában a többi korosztályhoz képest rosszabb, de konkrét adatok nem állnak rendelkezésünkre. Az internet és az informatika használatában való jártasság megszerzésére nem merült fel igény az idősök részéről korábban, azonban a digitális korszakban már nélkülözhetetlen az új technikai eszközök alapszintű használata. Ezzel kapcsolatban a közösségi munka szolgálatot ellátó középiskolás diákok bevonhatóak lehetnek, hogy az idősök részére informatikai mini-képzéseket tarthassanak.

d) a generációk közötti programok.

Az idősök, nyugdíjasok részére évente Idősök Napját rendez az önkormányzat, ez a nap mely kifejezetten az idősök részére szól. Ezen alkalomból az óvoda és iskola diákjai különböző műsorokkal készülnek és örvendeztetik meg az időskorú lakosságot

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A hazai időspolitika legfontosabb dokumentuma az Idősügyi Nemzeti Stratégia (81/2009 (X.2.) OGY határozat) és az első Idősügyi Cselekvési Terv (1087/2010. (IV. 9.) Kormányhatározat). Az Idősügyi Stratégia, a nemzetközi dokumentumokkal összhangban az idősök aktív, önálló, független életvitelének elősegítését tűzte ki célul. Prioritásai között szerepel az esélyegyenlőség, és az ageizmus elleni fellépés.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a projekt keretében kidolgozott egy magyar nyelvű weboldalt (WebNővér.hu), ahol megtalálható valamennyi olyan információ és támogatás, amelyre a laikus segítőknek szükségük lehet a mindennapi munkájuk során. Különböző otthoni gondozási feladatok ellátását bemutató oktatófilmek segítenek abban, hogy megtanulják és biztonságosan végezzék az alapvető otthoni ellátási feladatokat. A videókon kívül a látogatók a magyar nyelvű honlapon rákereshetnek az összes szociális, jóléti és egészségügyi intézményre, szolgáltatóra. Továbbá a felhasználók két help-desk menüpont segítségével gondozáshoz kapcsolódó és jogi kérdéseket tehetnek fel a szakembereknek, hiszen a személyes tanácsadás sok esetben fontos segítség lehet.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
--------------------------------	--------------------------------

Időseknek nyújtott programok száma kevés	Közösségi terek kialakításával, civil szervezetek bevonásával csökkenthető az idős emberek elmagányosodása
Egészségi állapot romlás, szűrések nehezen való elérése, szakorvos hiánya a településen	Szűrővizsgálatok könnyebb elérhetőségének szervezése, településre hozása, egészségmegőrzés, életmódváltás szervezése
Az idősebb, de még aktív korú – nyugdíjkorhatárhoz közelálló - korosztály munkaerő-piaci esélyei rosszak.	Foglalkoztatás - védett munkák
Információ hiány és jogérvényesítés hiányosságai miatt nem eredményes a nőket és időseket ért bűncselekmények azonosítása	Folyamatos szemléletformáló és közbiztonságot erősítő kampánysorozat
Idősek elmagányosodása	Az érintett réteg közösségi életbe való bevonása, alapfokú számítógép és internet ismeret elajánlása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékosysággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékosysággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	28	34	62
2018	24	31	55
2019	25	30	55
2020	24	28	52
2021	20	25	45
2022	n.a.	n.a.	-

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy